

det viste sig da, at hos 69 Lodsejere fandt man Mergel paa 30 Steder. Der er saaledes ikke Mangel paa Mergel, det gælder blot om, at den kan komme Forbrugerne saa let og billigt i Hænde som muligt. Det er derfor, jeg tillader mig at henlede den højtærede Ministers Opmærksomhed paa denne Sag, om det ikke var værd at overveje, om Staten ikke skulde se at blive Ejer af Mergellejerne, og jeg havde, som sagt, heller ikke noget imod, om Staten gav Mergelen gratis til Opdyrkerne af Hedejord, f. Eks. første Gang de skulde mergle deres Jord.

Derefter skal jeg gaa over til et andet Spørgsmaal, ogsaa vedrørende Hederne. Det drejer sig om et Ændringsforslag stillet af Socialdemokraterne og angaaende en Bevilling til Understøttelse af Opdyrkere af Hedejord. Dette Ændringsforslag er tiltraadt af det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) og det ærede Medlem for Hornslet (K. Kristiansen). De øvrige Udvalgsmedlemmer have derimod ikke tiltraadt det, jeg antager ikke, det er af Uvillie mod Sagen; efter hvad den ærede Ordfører udtalte, syntes han ogsaa at nære stor Velvillie derfor. Maaske jeg her maa gøre et Par Bemærkninger om vore Heder. I 1760 skrev en Præst om vore Heder følgende: „Ikke en eneste af Naturen dannet lille Bakke, ikke en eneste Dal, ikke en vantreven Busk, alt er Hede.“ Det har saaledes set sørgeligt og trist ud paa disse store Hedestrækninger. Saa tog man fat omkring 1760 for dog at gøre noget, og man indkaldte tyske Kolonister fra Rhinen og Mainz's Bredder, hvem det blev overdraget at opdyrke og kultivere Hederne. Men dette Forsøg slog, kan man vel godt sige, fejl. Mange af disse indvandrede rejste snart efter hjem igen. Der findes ganske vist endnu nogle faa Levninger af disse Kolonister paa Heden, men, som sagt, Forsøget førte ikke til ret meget. Jeg tror heller ikke, det er ad den Vej, navnlig vi i vort Land skulle dyrke Hederne op. Det skal ikke ske ved at indkalde fremmede. Nej, der skal ske Henvendelse til Landets egen Befolkning, Landets egne Børn skulle her tage fat. Jeg fik for nogle Dage siden et Brev fra en Ven i Midtjylland, der er godt kendt med disse Forhold. Han skrev bl. a. følgende, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal oplæse: „Her fra Egnen er i de sidste Aar rejst mange yngre dygtige Folk til Amerika, og flere Husmænd, der sidde og trækkes ved magre Ejendomme uden Driftskapital, vil gerne

samme Vej, hvis de kan faa deres Ejendomme afhændede.“ Det er jo sørgeligt, at Forholdene skulle være saadanne, at Landets egne Børn ikke have Mod og Lyst til at gaa ud og opdyrke Hederne. Endnu henligge 50 Kvadratmile som udyrket og utilplantet Hedeland. Vi rose os af det høje Standpunkt, vort Landbrug staar paa, men det er ikke nogen Ære for os at lade saa store Strækninger ligge hen, som Tilfældet er. Ser man hen til andre Steder, hvor der er store Hedestrækninger — jeg skal saaledes nævne Lüneburger Hede, der har en meget stor Udstrækning —, saa ser man nu der Landet opdyrket og med lovende og smuk Afgrøde, skønt det har været lige saa tarvelig og daarlig Jord som den daarligste Jord i Jylland. Naar man ser, at Jord i Bøhmen, som af Naturen er sandet og tarvelig, er dyrket som en Have, og at der er anvendt overordentlig Flid derpaa, saa er det ingen Ære for os at lade store Dele af vort Land henligge paa den Maade, som det nu er, og at yngre dygtige Folk rejse ud for at opdyrke Amerikas Prærier, medens vore egne Prærier henligge udyrkede.

Vi stille altsaa dette Ændringsforslag, fordi vi mene, at en Sag af saa stor Kulturbetydning bør støttes af Staten. At være Hededyrker er sikkert et Arbejde i Slid, det kræver stor Udholdenhed, Nøjsomhed og Flid, og man kan derfor godt forstaa, at Folk, der ikke have nogen Støtte bag sig, som skulle begynde med et Par tomme Hænder, betænke sig meget paa at inklade sig paa det og maaske foretrække at vandre ud til fremmede Lande. Nu havde vi tænkt os, at Staten vilde tage denne Sag i sin Haand og yde den sin Støtte, hvortil vi have foreslaaet 30,000 Kr. Det er jo ikke Beløbets Størrelse, det her drejer sig om. Der kan i alle Tilfælde kun være Tale om en kalkulatorisk Bevilling. Hvad det drejer sig om, er at bringe Sagen i Gang.

Man kunde spørge mig, hvordan jeg havde tænkt mig Pengene anvendte. Ja, som Bevillingen er foreslaaet, stilles der et Beløb til Landbrugsministerens Raadighed, saaledes at det vil være ham, hvis han vil tage mod denne Bevilling, der faar Ansvaret derfor og maa se paa bedste Maade at føre Sagen ud i Livet. Der kunde naturligvis være forskellige Veje at gaa. Man kunde gaa den gammelkendte Vej, vi nu have gaaet i mange Aar i lignende Tilfælde, at overlade Beløbet f. Eks. til Hedeselskabet. Dette har jo vist sig at administrere meget fornuftigt og godt, og